

Lichtervelde aan de vooravond van een nieuwe eeuw

Filip Van Devyver

Na 101 jaarkronieken is de verleiding groot om een parallel te trekken tussen de situatie bij de dageraad van de twintigste eeuw en deze aan de vooravond van de eenentwintigste. Tussen het hedendaagse Lichtervelde en de toestand in 1900 is er inderdaad een vergelijking te maken, alhoewel die in meer dan één opzicht mank loopt.

1 De wereld is één dorp geworden

Vooreerst is er de vaststelling dat voor de Lichterveldenaren het dorp niet langer de hele wereld uitmaakt. Met de hedendaagse communicatiemiddelen en de uitbreiding van het internet is de hele wereld één dorp geworden.

En alhoewel Lichtervelde aan al de opeenvolgende fusiegolven -op zijn manier- ontsnapt is en zodoende nog dezelfde entiteit als pakweg 200 jaar geleden uitmaakt, zijn de gemeentegrenzen vervaagd tot een louter administratieve notie. In 1900 waren nabuurdorpen als Gits, Zwevezele of Beveren een andere leefwereld. Tijdens de oorlog '14-'18 had men zelfs een Passierschein van doen om naar een andere gemeente te gaan en had de overheid eigen Lichtervelds geld uitgegeven. Op vandaag zijn de geel-zwarte bordjes met Lichtervelde nog louter indicatief, en op monetair gebied is er straks de €, waarmee men van Dublin tot Athene terecht kan.

Lichtervelde is een deel van de Vlaamse Gemeenschap, in een federaal België dat zijn plaats heeft in een steeds verder geïntegreerd Europa.

2 Op demografisch en maatschappelijk vlak

De totale bevolking bedraagt nu 8.312 inwoners tegenover 6.511 aan het begin van de eeuw. Het absolute dieptepunt in de twintigste eeuw was 6.143 inwoners in 1931. De kaap van de 7.000 inwoners werd eerst in 1963 overschreden en het cijfer van 8.000 inwoners werd in 1990 bereikt.

Van de politieke tegenstellingen zijn de scherpe hoeken afgerond en op religieus vlak heeft de leegloop van de kerken zich bij ons evengoed voorgedaan als elders in Vlaanderen. Waar in 1900 nagenoeg de hele bevolking praktiserend katholiek was, is het aantal kerkgangers nu teruggevallen op minder dan 10% van de totale bevolking. De parochiepriesters zijn nog met z'n tweeën en het klooster telt anno 2000 nog zes zusters.

Lichtervelde was aan het begin van de eeuw een dorp van landlieden en seizoenarbeiders. Tegenwoordig is de seizoenarbeid helemaal verdwenen en zijn de boeren een minderheid geworden: er werden in 1999 nog 197 landbouwbedrijven geteld. Het gros van de actieve bevolking heeft een betrekking in de industriële of

dienstverlenende bedrijven ter plaatse of in de regio, in administratie of onderwijs. Op het dorp zelf zijn een 1.600 arbeidsplaatsen in de privé-sector en een 250-tal in de openbare sector. De Lichterveldse bedrijven (die voornamelijk na de tweede wereldoorlog ontstaan zijn), zijn organisch meegegroeid met en geïntegreerd in het dorp. Daarnaast zijn in de nieuwe industriezone een twintigtal industriële en ambachtelijke bedrijven gevestigd.

Het Lichterveldse centrum Luchtfoto 26 juli 1999 © Henderyckx - 8870 Izegem.

De graad van scholing en ontwikkeling van de bevolking in 1900 was -zoals overal in Vlaanderen- eerder laag. Op vandaag zijn universitair geschoolden al lang geen uitzondering meer: ca. 14% van de volwassen bevolking heeft een diploma van hoger of universitair onderwijs op zak.

3 De infrastructuur

Waar aan het begin van de eeuw het wegennet nog schier achttiende-eeuws was, heeft de infrastructuur nu een enorme verandering ondergaan. Niet alleen is het lokale wegennet grondig gemoderniseerd en aangepast aan de hedendaagse noden, maar in de laatste decennia heeft Lichtervelde ook zijn aansluiting gekregen op het Europese snelwegennet. Parallel daaraan heeft de zuidelijke omvoerweg het centrum dat in de verkeersoverlast dreigde te verstikken, weer leefbaar gemaakt.

De spoorverbindingen die reeds van in het begin van de eeuw voor mobiliteit zorgden, zijn ook nu nog belangrijk voor Lichtervelde. In de laatste jaren is de infrastructuur klantvriendelijk geworden en wellicht is er zelfs een oplossing in het zicht voor de zo frequent gesloten slagbomen...

De megalomane kanaal- en tramprojecten die in de eerste helft van de eeuw ernstig overwogen werden, zijn nooit doorgegaan en hebben nog slechts een anekdotische waarde in de geschiedenis van het dorp.

4 Het leven van elke dag

Spijts het groeiend individualisme in de maatschappij (een trend waar ook Lichtervelde niet aan ontsnapt) en het verloren gaan van de gezapigheid die voor de jaren 1900 zo kenmerkend was, is het leven in Lichtervelde niet bepaald dat van een rauwe en anonieme samenleving. Het verenigingsleven, aanvankelijk verzuimd, nu meer en meer pluralistisch, bloeit als nooit tevoren. Op sportief en op cultureel gebied komt de Lichterveldenaar aan zijn trekken. De Margarethakermis is nach wie voor een orgelpunt in het leven op het dorp.

Er is nestwarmte en het leven is goed.

En het dorp zal duren

Ik zal voorbij zijn en het dorp zal duren
Gelijk vandaag met harpen in de bomen.
Geblaas en geblaf. En telkens toegenomen
Bewegingen tegen de middaguren.
Het gras ontelbaar tussen vogelveren
En leeuweriken als omhooggetrokken
Onhoorbaar bezig in een tijd vol klokken

De knapen die nu haastig huiswaarts keren
De ransels rondzwaaiend naar alle kanten
Zullen volwassen zijn met grote handen.

Anton Van Wilderode

Zichten vanuit de kerktoeren...

re

foto's op het einde van de eeuw (© Kurt Desplentere).

